

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnimo in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katal. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-stev. 74.

Štev. 90.

V Ljubljani, v četrtek 20. aprila 1899.

Letnik XXVII.

Naloga Slovanov v Primorju.

(Izvirni dopis.)

I.

V Primorski živita dva naroda, katerima se mora reči, da sta glavna, da sta stebra primorskega prebivalstva, to sta, kakor znano, naroda slovanski in italijanski, potem je tretja narodnost in ta je nemška.

Govorimo najprej o italijanskih deblih, o italijanskem pragozdu primorskega prebivalstva. Znano je, da le nekatera drevesa trhlene v svojem mozgu, v svojem osrčju. Kamorkoli pogledamo, bodisi v gospodarsko, politično ali družabno in tudi — versko življenje primorskih Italijanov, nikjer ne zagledamo pravih, svežih napredkov, niti krepkega neupogljivega obstanka.

V gospodarskem oziru Italijani prav nič ne napredujejo. To, kar so imeli že od svojih očetov, ali kar jim je priborila slovanska dlan, ali kar so si znali z leno prefriganostjo izžuliti od manj zavednega Slovana, temu so gospodarji. A z delom svojih rok si niso pridobili ničesar, tudi ne z umno podjetnostjo, marveč prepuščajo tok svojega gospodarstva, da leze dalje po stari strugi, dokler ne usahne ali se ne izgubi v — drugo posest. Tak položaj italijanskega gospodarstva opazujemo tako po deželi, kakor i v mestu. Tudi v mestih primorskih je le malo italijanskih trgovcev, marveč so le slovanski renegatje s poštalijančenimi imeni. V trgovini sta temveč vladarja Nemeč in žid. Italijan se kaže tu popolnoma lenega Turka, ki je le zmožen oslastnega uživanja na mehkih blazinah, a delaj zanj kristijan.

Edino, kar še nekako kvalifikuje Italijana za gospodarskega, je krčmarska obrt, ker tej obrti ni treba trdo delati.

Ali naj govorimo o nekaterih rokodelstvih Italijana v Primorju? Razun, da je dober kamnosek — stavenik je Italijan nezanesljiv — ne razpolaga z nobeno druge posebno rokodelsko zmožnostjo.

Toliko, kar se tiče povprek gospodarskega o Italijanih Primorja. Pa tudi v političnem Italijan ni absolutno za nobeno rabo. Ako čitamo po časopisu, da nadvladuje Primorje v političnem oziru Italijan, bi se zelo motili, ako bi trdili, da izvestne »politične uspehe« zahvaljuje Italijan svoji lastni politični zrelosti ali politični samostojnosti. Marveč ti »uspehi« primorske italijanske politike izvirajo edino le od moralne in grotne podpore onih faktorjev, kateri se v svojem lastnem interesu poslužujejo italijanskih kolovodij kakor liktorjev pri znani gonji zoper slovansko moč Primorja: judje s svojim kapitalom in časopisjem, Nemci s svojim zavratnim intrigovanjem spletajo svojo pozlačeno papirnate krono na glavo smešnemu italijanskemu Jupitru v Primorju. Kakor hitro bi pa ta dva činitelja odpovedala svojo sopolmoč, zbeži tudi vsa slava primorske politike italijanske, kakor megla pred solncem.

V verskem pogledu je bil Italijan še dokaj trden, dokler se tudi njega ni lotil strupeni upliv židovskega narodnostnega ščuvanja. Odkar pa se je začelo to, odkar je začel Italijan Primorja bolehati na narodnostni maniji, katero je zalegla zlobotna žido-italijanska propaganda iredente, od tega časa je gluh in slep za vse drugo, kar je lepega in plemenitega. In zaradi te narodnostne slepe gonje zanemarija čedalje bolj tudi cerkev, v kateri se je v prejšnjih dobah čutil domačega. Saj vidimo povsodi, da je navdušenje Italijanov za cerkev le še teatralično in da iz cerkve čedalje rajše izostajajo in čedalje pogosteje zahajajo tija, kjer se jim polnijo ušesa z zapeljivim laskavim

političnim šepetanjem — v židovski in framasonski tabor.

Da! Ako bi hoteli videti prav vidne nasledke pogubonosnega židovskega vpliva na krščansko ljudstvo, treba samo pogledati v trhlečo maso italijanskega naroda. In tako je tudi italijanski stari rod Primorja podoben deblu, ki je v svojem osrčju trhel, črviv, ki razpada in ki razpasti mora, ako ga ne otme kaka čudovita moč... nekoliko svežega soka se še nahaja v tem deblu.

Kriza v hrvatskem gledališču.

Iz Zagreba, 25. marca.

(Konec.)

Da se vzdrži opera, pozval je intendant Hreljanović zagrebško občinstvo, da se z mnogobrojnim abonementom na lože vzdrži opera, ker drugače bode morala prenehati. Bode li se odzvalo občinstvo temu pozivu, potem bo de poskrbel intendant, da ostane zagrebška opera na oni višini, kakor je bila do zdaj, saj na razpolaganje ima zares precej dobrih sil, le upotrebiti jih je treba zgodno. Zagrebško občinstvo je bilo seveda razvajeno v marsičem za intendanture Miletičeve ter se nerado zadovolji s kakim srednjim vspehom. Morda so te zahteve občinstva malo pretirane, saj so bile tudi letos večkrat prav dobre predstave, in vender ž njimi niso bili zadovoljni. Največ pa škodi pohlep za vednimi novitetami; dr. Miletič je v tem pogledu sicer zadovoljil občinstvu, je li pa s tem tudi položil temelj dobremu ukusu in pravi zadači gledališča, to je drugo vprašanje. — Moramo iskreno povedati, da se nam zdi hrvatsko gledališče pri vsej njegovi vrlini vender le preveč kosmopolitično. Premalo se goji domača drama in ravno tako tudi premalo narodna glasba. Letos se je le jedenkrat pela opera Porin in ravno tako

LISTEK.

Amerikanci in Florida.

(Priobčil —ár.)

(Konec.)

Da imenovani tok s svojo toplo vodo, katero privali iz južnih krajev, ne obliha severne Amerike tako, kakor bi jo moral po pravilih, ovira polotok Florida, ki sega s svojim močnim jezikom kot naraven neprodiren jez daleč v morje in zabranja naravnosten tek, pač pa pušča prost dohod mrzlemu severnemu toku. Če bi torej ne bilo Floride — in pred mnogo tisoč leti je menda ni bilo — bi se valil zalivski tok naprej ob obrežju, mrzli tok bi se izgubil v gorkih valovih in severna Amerika bi imela prijazno, skoro južno podnebje.

Sloper namerava tedaj odstraniti ta jez. Pa kako?

Če opazujemo na zemljevidu smer morskih tokov, moramo takoj misliti, da bi bilo najlažje če bi se odtrgal del Floride ali pa če bi polotok prevrtali. Nekaj podobnega nameravajo tudi Amerikanci. S kopanjem in vrtnanjem ni nič, to se je pokazalo pri Panami, ki je pa za polovico ožja

nego Florida. Zato pa meni Sloper, ki je preiskal tla floridska, da za kopanje prekopov niso ljudje dovolj močni, in misli to delo prepustiti vodi sami. Meni pa približno tako:

Prekopa prav za prav ni treba nikakega; treba bo zgraditi samo dovolj trden nasip in ta bo naganjal vodo drugam. Nasip se pa mora nasuti od rti Floride proti jugozahodni strani, da nastane potem otok. Od tega otoka mora segati drug nasip daleč v plitvo morje in ta nasip bo zaprl sedanjo pot zalivskemu toku in ga prisilil v novo strugo ob severoamerikanski obali.

Ako le nekoliko premišljujemo vse to, se nam mora zdeti načrt ne samo čudovito drzen, marveč celo nemogoč, zlasti ker bo gotovo več nego še jedenkrat toliko ovir in težkoč, nego so jih sedaj upoštevali. Vender priznana vztrajnost in pogum Amerikancev, zraven seveda njihovo bogastvo, vse to pa le nekaj obeta.

Kaj pa, če se Amerikancem to posreči? Ali bodo imeli kaj dobička? — Uničili bodo sicer na ta način skoro vso Florido, a korist bi bila neizmerna. Velikanske pokrajine, sedaj pokrite s snegom in peskom, spremenile se bodo v rodovitna tla, in to bi bila pač dovolj velika odškodnina za primeroma majhno Florido!

Toda drugo vprašanje je. Kaj poreče k temu Evropa, posebno Skandinavci in Angleži? To je namreč gotovo: kar bi morski tok oddal svoje toplote severni Ameriki, toliko manj bi je pripeljalo seboj v Evropo, in naravna posledica bi bila da bi zavladal v Evropi, zlasti po severnih krajih, hujši mraz in z zmanjšanjem toplote bi se spremenilo še marsikaj, na kar še sedaj nihče ne misli. — Sicer moramo res dvomiti, da bi obrnili neizmerni zalivski tok ves proti drugi strani, ali naj se jim to posreči le deloma, to je gotovo, da bi se v Evropi premestila vegetacijska meja.

Pa poreče morebiti kdo: vsak je na svoji zemlji svoj gospod, tako tudi Amerikanci. To je sicer res, ali kdo bo trpel škodo? Za nas ni nobenega strahu, saj nam ostane Sahara s svojo toploto, ali to je gotovo, da Angleži ne bodo radi dovolili tega, naj dobe tudi njihovi kanadski otoki nekaj zmernejše podnebje. Toda naj bo kakor hoče; diplomatje bodo imeli s tem prej ali slej sitnosti, če le ne umaknejo Amerikanci svojih namer. Kako se bo vse izteklo, bo pokazala prihodnost. Naj pa ostane načrt za vselej le načrt, vsekako se moramo čuditi umu in pogumu napredujočih Amerikancev, ki radi večkrat pozabijo, da tudi njih drevesa ne zrastejo do nebes.

je z Zajčevim Zrinjskijem. Malo več domačega bi se moglo že gojiti v narodnem gledališču vkljub temu, da je občinstvo, ki zahaja v gledališče, ravno v tem pogledu premalo resnobno in morda tudi preveč občutljivo. Politični naši odnosi tudi tukaj niso brez vpliva. Ko je pred tremi leti prišla na oder izborna igra »Ledanjska opozicija« napolnila je gledališče, a ker je bila preostra satira posebno za žide, morala se je izbrisati iz repertoarja, premda ni nobenega žalila.

Na ta način se zaustavlja razvitek narodne drame, a intendanti so prisiljeni, da vsprejemajo v svoj repertoar razne tuje komade, ki niso vredni, da se predstavljajo. Na ta način se odbijajo od gledališča oni, ki iščejo pravega razvedrila in duševnega vžitka, a z omenjenimi komadi se ne odgaja občinstvo, kolikor se to zahteva od gledališča. Čuden pojav pa je pri vsem tem to, da se sploh tako slabo pohaja gledališče, premda se dajejo dobri komadi ter se izvrstno igra in poje. Nedavno smo slišali v hrvatskem saboru slavospeve na današnjo vlado, kako pod njeno upravo Zagreb lepo napreduje; in zares šteje dandanes mesto že 50.000 prebivalcev. A kakšno je to prebivalstvo, ki tako zanemarja duševne vžitke, kolikor jih seveda gledališče dati more? Pohajanje gledališča je draga stvar, ali če se je Zagreb tako razvil, kakor se hvalijo slavitelji današnjega sistema, potem bi moralo biti vender le več premožnih ljudi, ki bi bili v stanu, kupiti si ložo v gledališču in še pri tako suverenih cenah, kakor so pri zagrebškem gledališču. — Nam se zdi, da ravno ta pojav najbolje dokazuje, da v gmotnem pogledu v Zagrebu ni v istini tako velik napredek, kakor se zatrjuje, ali so pa oni, ki imajo dovolj premoženja, malomarni za hrvatska narodna podjetja, kamor spada gotovo tudi hrvatsko gledališče.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. aprila.

V nižje avstrijskem deželnem zboru vnela se je v večerajšnji seji zelo burna debata mej krščansko-socijalnimi in židovskimi poslanci, katere je zastopal posebno žid Noske. Na dnevnem redu bila je razprava o poročilu deželnega odbora o korakih, ki jih je in jih namerava storiti v podporo onemoglim poslovcem posebno po deželi. Posamni krščanski poslanci so opisovali bedo posebno kmečkih poslov, govorili so nadalje o njih vedno večjem pomanjkanju ter prišli do zaključka, da je temu največ vzrok predolga šolska doba, v kateri se mladina popolno odvadi težjega dela in komaj čaka, da pohiti v mesto, v kako tovarno ali jednako lahko službo. S tem se godi velika krivica najpreje kmetu, ki nima delavnih močij, kadar bi jih potreboval, potem pa tudi poslu, ker obubožani kmet ne more tako skrbeti za onemoglega delavca, kakor bi moral. Govorili so potem vsi za ustanovitev zavarovalnic in oskrbovalnic. Pri tej priliki so pa tudi židje hoteli pokazati svojo veliko »naklonjenost« delavskemu stanu. Pri tem so pa tako nesramno udrihali po krščanskih socijalistih, da se je že iz njih besedij jasno razvidelo, kako nič ni resnosti v židovskih besedah. Po dejanjih in besedah moramo soditi židovske prijatelje delavskih stanov.

Nadzorovanje ljudskih in srednjih šol na Predarljskem je po želji krščanskega, šolstvo vzdržujočega ljudstva urejeno z novim zakonom, ki ga je deželni zbor, kot smo že omenili, odobril v jedni zadnjih sej. Kako se je s to novo preuredbo spremenilo nadzorovanje, posneti je iz pojasnil, ki jih podaja predarljski »Volksblatt«. Dosedaj ni mogel duhovnik, akoravno je bil član krajnega šolskega sveta, nikdar postati šolski nadzornik, ker je zavzemal to mesto vedno mož, ki ga je poslal občinski odbor v krajni šolski svet. V bodoče je pa mogoče odbrati za to mesto tudi druge osebe v šolskem okolišu, ki se odlikujejo s primerno izobrazbo in strokovnim znanjem. Na ta način imenovani krajni šolski nadzornik ima tudi svoj glas v krajnem šolskem svetu. Na to mesto more priti toraj tudi duhovnik. Nadalje sme zastopnik katoliške cerkve v krajnem šolskem svetu vsak čas prepričati se o versko-nravni vzgoji in staviti v tem oziru primerne predloge. Jednako pravico ima cerkveni zastopnik v okrajnem šolskem svetu za šole celega okraja. Okrajni in deželni šolski svet so po

načrtu tako sestavljeni, da je določen deželi in cerkvi večji vpliv na račun zastopnikov učiteljskega stanu. — Taka prevredba kajpada bode v oči posebno liberalno učiteljstvo, ki je sedaj popolno samooblastno postopalo v šolskih zadevah.

Is tabora španskih karlistov dohajajo v zadnjem času zopet vrlo vznemirljive vesti in kolikor je mogoče posneti iz kratkih poročil, je razvidno, da misli ta armada res planiti na ubogo Španijo, ki že itak dovolj trpi vsled vednih notranjih in zunanjih nemirov. Pri zadnjih volitvah se je sicer pokazalo, da stranka karlistov še ni tako močna, da bi se bilo bati večjih izrednih dogodkov, toda pomisliti treba, da imajo razprostrte svoje mreže skoro po celi Evropi. Glavno vodstvo poveril je sedaj Don Carlos svojemu sinu Don Jaime, ki je aktiven ruski častnik in se je v zadnjem času nastanil v Parizu ter je v neprestani zvezi s španskimi vodjami. Toda to njegovo počenjanje Rusiji ni všeč in ga je sedaj nenadno pozvala v Petrograd, ker sicer mu preti z izgubo časti in tudi potrebnega drobiža. Tega se bo mož najbrže vstrašil in se raje pokoril ruskemu povelju, kakor pa da bi vztrajal pri začetem delu. Vrhovno vodstvo bode torej zopet prevzel sam Don Carlos, ki se je po poročilu nekaterih listov peljal te dni tudi skozi našo Ljubljano. Manjka mu le, in to je glavna ovira pri njegovem podjetju, potrebnega drobiža, s katerim bi mogel podpirati svoje pristaše in misliti na večjo akcijo. Ravno vsled tega se pa Silvelova vlada še ne boji niti njega, niti njegovih, in še lahko prezira manjše nastope posameznih krdelcev.

Samoško vprašanje bo po poročilu državnega podtajnika Brodricka, ki je je podal pred večeranjem v angleški spodnji zbornici, rešeno v kratkem času, kar se namreč tiče nesporazumljenja mej tremi velesilami, Anglijo, Nemčijo in Ameriko. Angleški podtajnik je povedal, da se je že doseglo sporazumljenje glede načina rešitve te krize. Z ozirom na zadnje nemire na samoških otokih in v svrhu ohranitve miru in reda so imenovale velesile komisijo, ki je prevzela začasno vlado na teh otokih. Poverjena je članom komisije v to svrhu najvišja avtoriteta. Veljaven pa ni noben korak, ki bi ga storila komisija brez soglasnega sklepa vseh treh komisarjev. Ako se komisariji ne morejo v kaki zadevi zjediniti, morajo vsak sam za se sestaviti natančno poročilo ter je v razsodbo poslati svoji vladi. Nekako štiri mesece ostane komisija na svojem mestu ter skuša v tem času popolno pomiriti razburjene duhove na tem otoku. Potem se pa snide v Washingtonu ter se tam posvetuje o konečni vredbi administrativnih odnošajev na otokih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. aprila.

(Deželni zbor kranjski) ima jutri dopoldne ob 10. uri svojo 11. sejo z nastopnim dnevnim redom: Poročilo deželnega odbora o nameravanem vodovodu za Novo Mesto in okolico. — Ustno poročilo odseka za letno poročilo deželnega odbora, in sicer o deželnem muzeju. — Ustno poročilo finančnega odseka o glavni bilanci ljubljanskega mestnega loterijskega posojila z dotičnimi računskimi sklepi za leto 1897. in o proračunih posojilnega in amortizacijskega zaklada za l. 1899. — Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Ivana Hribarja o ustanovitvi deželnega zaklada za melioracije in javna dela. — Ustno poročilo finančnega odseka o peticijah, in sicer: a) slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani za pisateljsko nagrado in podporo za izdajo knjige: »Ustavoznanstvo«; b) županstva na Vrhniki za podporo za zgradbo vodovoda; c) županstva v Planini pri Rakeku za podporo za zgradbo vodovoda; d) o prošnji Marijane Jereb, vdove realnega sluga, za zvišanje pokojnine; e) odbora ribarskega okraja za Kranjsko v Ljubljani za brezplačno rabo ribjega vališča na Studencu in za podporo; f) mestnega magistrata v Ljubljani za podporo za zgradbo deklishe osemrazrednice pri sv. Jakobu v Ljubljani; g) društva za rokotvorno delo na Dunaju za podporo; h) filharmoničnega društva v Ljubljani za podporo; i) Ane Hofbauer, vdove deželnega tajnika, za daljno dovolitev miloščine; k) muzejskega društva za Kranjsko za podporo za društvene namene. — Ustno poročilo finančnega

odseka o računskih sklepih bolnišničnega, blazničnega, porodišničnega in najdenišničnega zaklada za leto 1897. — Ustno poročilo finančnega odseka gledé učiteljskega pokojninskega zaklada ter o prošnjah učiteljskih vdov Marije Kunšič in Marije Lukan za zvišanje pokojnine. — Ustno poročilo upravnega odseka o peticijah, in sicer: a) županstva v Tunjicah za podporo za zgradbo nove ceste iz Tunjic v Zalog; b) mestne občine Kranj za zgradbo železnice Loka-Divača in Kranj-Tržič-Celovec. — Ustno poročilo upravnega odseka o samostalnem predlogu g. poslance Viljema Pfeiferja gledé razdelitve prebitkov osebnega dohodninskega davka. — Ustno poročilo upravnega odseka v zadevi ustanovitve deželne kmetijske šole na Gorenjskem.

(»Kandidat za predpust«.) »Narod« istaknil je nekega, v najširših krogih neznanega gospoda Ivana Zupančiča, in ta muž podpisal je izjavo, v kateri »Narodovo« vredništvo trdi, da so ga »klerikalci« postavili kandidatom, da pa on, metlar Ivan Zupančič, te candidature ne sprejme. Bodi »Narodu« in njegovemu gospodu Ivanu Zupančiču povedano, da tega gospoda niti narodovcem nasprotni volilni odbor niti kak protiliberalni volilski shod ni nikoli postavil kandidatom. Razen njemu, se o njem nobenemu drugemu niti sanjalo ni. Ako upa s tem manevrom Ivan Zupančič obrniti pozornost napredne stranke nase, da bi ga potem ta postavila kandidatom, pa se bojimo, da je prepozno, kajti gospodje Dimnik, Prosenec, Turk in drugovi se krčevito drže svojih kandidatur in nobene ne bodejo izpustili, da bi jo mogel ujeti gospod Ivan Zupančič. S to izjavo skrbel je »Narod« prav dobro za zabavo med volilno borbo in mu torej ni treba iskati drugod »Heiterkeitskandidatov«. Pričakovati je, da dajo enake izjave natisniti v »Narodu« še gg. Malovrh, dr. Tavčar, Ivan Hribar in kolikor je še drugih voditeljev narodno-napredne stranke.

(V Planino) pride dne 19. maja presvetli knezoškof, blagoslovit grobno kapelo rodbine Windischgraetzove, katero so lani z ogromnimi stroški povečali in jako vkusno popravili. Delo, ki stane blizu 12 tisoč gld., je vodil arhitekt Fiala iz Prage. Ob enem bode presvetli knezoškof delil v farni cerkvi sv. Marjete zakrament sv. birme. Začrneli stolp razvaline Mali grad bode letos dobil primeren lesen klobuk, ki bo starodavno zidovje branil razpada. V stolpu je dobro ohranjena gotska kapela, ki bode sčasoma zopet služila prvotnemu namenu.

(Štajerski deželni zbor) je imel večeraj osemnajsto sejo, v kateri je baron Rokitsanski utemeljeval svoj predlog, da naj vlada poskusi z dveletno vojaško službo, da se jedini sinovi kmetijskih starišev uvrsté med nadomestno rezervo in da za brambovce odpadeti zadnji dve vojaški vaji. Jednak predlog je utemeljeval poslanec Wagner. Na to je bila daljša debata glede okrajnih cest, katerih vzdrževanje stane na leto okoli 700.000 gld. Ker so deželne podpore za okrajne ceste jako neprimerno razdeljene, zato predlaga kulturni odsek, da deželni odbor v prihodnjem zasédanju v tem oziru predlaga potrebne premembe. Posl. Žičkar opozarja na slabo stanje ceste Luče - Solčava ter graja dotične faktorje. Poslanec dr. Jurtela poroča o uravnavi Save pri Brežicah, posl. Lenko o uravnavi Savinje. Glede uravnave reke Besnice poroča poslanec dr. Jurtela ter predlaga, naj deželni odbor še to leto izgotovi potrebne načrte, da se more uravnava pričeti že prihodnje leto.

(»Narodna« agitacija ka-li?) Neki »Čednikov Nace« raznaša z velikim ponosom po barju vest, da so hoteli v nedeljo na shodu postaviti nekega Šmida za kandidata v mestni zbor. »Ko bi se jaz ne bil oglasil, pa bi ga bili izvolili.« Ker je dotični Šmid na barju baje nepriljubljena oseba, hoče s tem »Čednikov Nace« pokazati, kakšni so klerikalci, in na ta način agituje proti združeni opoziciji. Da je vse, kar trdi »Nace«, sama izmišljotina, vé vsak, ki je bil na shodu. Bog zna, kateri »pošten« Narodovec je lahkomišljenega »Naceta« naučil tako lagati? Sicer pa teka po barju in Trnovem cela tolpa agitatorjev, med katerimi jih je več dvomljivega poštenja, ki lové volilce za liberalno Tavčar-Hribarjevo stranko in pa za zloglasno št. 13. Upamo, da jim volilci ne bodo šli na lim in da bodo pomislili, da še celo lisica gre samo jedenkrat na led in potem nič več. Kdor hoče samemu sebi dobro, ne more voliti liberalcev.

(S Črnuč.) Vršil in dokončal se je v »Slovincu« oznanjeni sv. misijon, ki so ga vodili č. oo. frančiškani: P. Konstantin, provincijal; P. Kazimir in P. Klemen. Taki govori, kakoršni so odmevali v naši hiši božji sedaj, se slišijo redko; sukali so se po tvarini: o Bogu in človekovem namenu; o ljubezni do presv. Rešnj. Telesa in Marije, do katol. Cerkve, do šole i. dr., in med njimi je bila vsaki dan popoldne stanovska pridiga. Govori so bili vsestransko dobro premišljeni; vabljivi; beseda je bila lahko umljiva; oblika dovršena. Zvesto smo poslušali gosp. govornike, ki so odkrili svoje srce, da je »ono vneto za čast Božjo in zveličanje naše«; ljudstvo pa je s svojim prihajanjem k govorom pokazalo jasno, kako visoko ceni njihovo vrednost; obiskovanje bilo je splošno; k vsakemu govoru zbirala se je večja množica; velika cerkev je bila skoraj vselej zastavljena; vtis govorov ostane nam neizbrisljiv; sv. zakramentov vdeležili smo se polnoštevilno in ostani nad nami božji blagoslov! V nedeljo, 16. aprila, bil je sklep sv. misijona. Počastil nas je mil. gospod stolni prošt dr. Leon. Klofutar, daroval je ob azistenci ob 11. uri dopoldne daritev sv. maše in popoldne je vodil misijonsko procesijo. Prisrčna zahvala za preblago postrežbo in slovesnost ob misijonskem sklepu. Procesija vršila se je zelo slovesno. Misijonski križ je neslo 10 mladenčev; čez 300 sveč nesli so spremljevalci misijonskega križa in sicer: mladenči, možje; dekleta, žene. Krasna je bila 1. 1897 procesija o priliki blagoslovljenja sv. križvega pota, ali sedanja nadkrižuje ono daleko. Čast faranom! Povišali so slovesnost s svojim prihodom č. gg. župniki: Franc Schweiger, deželni poslanec; P. Hugolin; Šimen Zupan z Ježice in Alojzij Stare iz Ljubljane. Prisrčna hvala! Pred odhodom se je č. oo. misijonarjem zahvalil občinski odbor za njihovo trudapolno, veskozy postrežljivo delovanje. — Bog stotero povrni gg. misijonarjem, dobremu ljudstvu pa dodeli stanovitnosti do konca!

(Iz Mengša.) Vendar jedenkrat, po tolikih pritožbah, po tolikem zabavljanju na vse strani! Novi župan je prevzel občinske vajeti, stari si je pridržal le še blagajno, t. j. občinske dolgove (!) in za pretečeno leto od svojega odbora nepotrene račune. Novi odbor je prevzel pretečeni teden težko nalogo, da polagoma vredi popolno zmešane, zamotane in zavožene občinske zadeve, zamotane zato, ker se računi ne vjemajo. Zakaj ne, moram sedaj še molčati, a nered je milovanja vreden, n. pr. pobotnica za 200 gld. je kolekovana z 2 beličema, druga za 311 gld. tudi z 2 beličema. Občinska naklada za novo šolsko poslopje se od Kamnika do Mengša usuši za 2% itd. itd. O ti ljubi Augijev hlev! Pred več ko desetimi leti hotel je tukajšnji graščak Anton Starè potom licitacije prevzeti domač občinski lov za 100 gld. in ponudil v ta namen 400 gld. varščine. Pa ne! Občinski odbor je oddal raje križkemu baronu za 45 gld. ki je pozneje blagohotno pritisnil še petak. Torej je šlo v desetih letih po vodi čistega denarja okrog 500 gld. Železnico bi lahko imeli pred pragom, pa modri možje so sklenili, da hodijo raje peš v Jarše pol ure daleč itd. itd. Te in druge tako zavožene razmere so nas prisilile, da smo začeli misliti na popoln in radikalen prevrat v občini. Pričeli smo odločen boj na vsej črti pri novih občinskih volitvah 1898. leta. Nekateri so se smejali, drugi zabavljali in lagali, kar se je dalo, pomagala je tudi hripava ljubljanska trobenta »Slovenski Narod« (tudi pri volitvah v državni zbor!). A hvala Bogu, šlo je v vseh treh razredih (tudi za državni zbor tako!). Da je novi občinski odbor čakal nad jedno leto, krivi so zakotni pisarji, strah pred novo občinsko metlo, zmedenost v računih in vse mogoče pritožbe na vsa c. kr. oblastva. Nauki novemu občinskemu odboru, oziroma vsem davkoplačevalcem bi bili ti: 1. Ne bodite pri volitvah tako brezbrizni, da bi zmagala že mala peščica s popolno poljubnimi možmi. 2. Volite vselej v tolikem številu, kakor pri zadnjih volitvah v državni zbor in občinski odbor. 3. Volite vselej možje, ki imajo srce za ljudstvo, ne pa samo za svoj žep. 4. Ne volite nikoli mož, vzlasti za župana ne, ki so hujši kot paša in hočejo gospodariti po turško. 5. Ne verjemite ne pred ne po volitvah tistim, ki obetajo Kneippovo kavo za pooblastilo ali za glas. 6. Ne posodite »pod roko« nikomur niti beliča, ki bi vas prosil za občino posojila, če bi bil tudi sam župan. 7. Ne prito-

žujte se nikamor, češ, da kaplani nimajo volilne pravice, ker vidite, da je kaplan lahko tudi občinski odbornik. 8. Varujte se mestnih zakotnih pisarjev.

(Cesta iz Žirov.) Iz Rovt se nam piše: Sprejmite nastopne vrstice v svoj cenjeni list, da se slišita oba zvona, razlogi pro in contra. Menda je že nad 16 let, odkar prosjajmo za cesto iz Žirov. Toda vsakteri jo hoče imeti pred svojim pragom, mimo svojega posestva, in zato se to vprašanje vleče kakor morska kača. To preporno vprašanje je na dnevnem redu tudi ob vsakih volitvah. Čas je že, da se reši in konča vedni prepir med občani. Nedavno sem hodil proti Žirem po dolini »Sora«. Ondi je bila svoj čas čez vodo slaba brv. Kako pa se začudim in razveselim, ko namestu brvi zagledam solidno napravljen most, skoro iz samega hrastovega lesa. V Žireh se snidem z nekaterimi znanci, ki mi povedo, da so nekateri posestniki sami napravili ta most. In ravno tega mostu so se najbolj bali isti veščaki, ki so si ogledali nameravano cestno progo. Ko bi bili posestniki vsako leto, odkar prosjajmo za okrajno cesto, naredili le $\frac{1}{2}$ km ceste, bila bi danes že gotova! In vendar vsakdo, ki naše krajevne razmere pozna, mora potrditi, da živo potrebujemo ceste, ker smo takorekoč ločeni od vsega sveta. To potrebo je minolo jesen priznal obč. zastop, ko je, kakor se mi je reklo, soglasno sklenil, naj se po sorški dolini zgradi vsaj občinska cesta, in sicer po načrtu, ki je bil narejen za okrajno cesto. Vsi odborniki z g. županom vred so priznali, da posestniki ob Sori ne morejo biti brez ceste. Ker se ne ganejo ne idrijski okr. cestni odbor, ne dež. zbor, lotili so se možje dela sami. Ali pa je to pravično, da morajo Žirovci sami nositi velike denarne žrtve, ko vendar plačujejo pri svojih dež. prikladah tudi za ceste, vodovode itd. po vsej deželi? Vsi faktorji sicer priznajo potrebo boljše cestne zveze, a se ne ganejo, ker se nočejo zameriti tej ali oni stranki. In vendar mnogo več razlogov govori za cesto po sorški dolini, nego po račevski. Ljudje imajo večinoma opravke v Idriji in Logatcu in v ta dva kraja vendar ne bodo hodili po velikanskem ovinku skozi Račevo. Če hočete cesto skozi Račevo, imejte jo, toda potrebnejša in koristnejša je po sorški dolini. Pripomniti tudi moram, da bi bila za prebivalstvo in deželo cesta skozi Soro tudi mnogo cenejša, ker bi največji del stroškov moral prevzeti cesarski rudnik v Idriji. Ganite se vendar merodajni faktorji in odprite Žirovcem cesto mej svet!

(Ruski častniški dvoboji.) V nekem ruskem vojaškem uradnem listu bilo je te dni brati naslednjo smešno-resno dogodbico: Dva častnika pri istem polku, intimna prijatelja že izza šolskih dnij, sta nekoč v svoji sobi precej dolgo pila in se v pijanosti sprla. V tem prepiru je dal A. B-u krepko zaušnico. Drugo jutro na vse zgodaj pozove polkovni poveljnik častnika B. k sebi in razvil se je naslednji dvogovor: »Se li spominjate, kaj se je zgodilo z Vami sinoči po večerji?« »Nič posebnega se ni pripetilo, gospod polkovnik!« »Prav nič?« »Ne spominjam se ničesar!« »No, povem Vam pa jaz: Prejeli ste od poročnika A. krepko zaušnico, ker mu niste dovolili sneti puške s stene. Se li spominjate tega?« »Ne, gospod polkovnik! Oprostite, bila sva oba vinjena in ako se je kaj takega pripetilo, zgodilo se je to v nevednosti in brez slabega namena.« »O namenu sploh ne so-dim. Jaz poznam le dejstva. Pripetilo se je to pred pričama, v prisotnosti dveh častnikov drugega polka. Kako menite oprati svojo čast in dobiti zadoščenja provzročeni razžalitvi?« — »Razžaljenji se napoti k svojemu prijatelju, katerega najde še spečega v postelji. Zbudi ga in mu pravi: »Se li spominjaš, kaj si včeraj storil?« »Kaj neki? Pijan sem bil. Kaj pa je?« »Vdaril si me v obraz!« »Kaj?« zakliče A. in poskoči s postelje. »Odpusti, odpusti mi, bratec. Bil sem do vrha nadelan. Kajne, da mi odpuščaš?« »Saj mi je vse znano, toda dve priči sta bili navzoči in sta naju izdali in...« »In polkovnik te je pozval k sebi?« »Razžaljenji je molče prikimal. — Kmalu potem sta si stala nasproti z orožjem v roki. Jednega je umorila kroglja, ki tokrat ni zgrešila svoje poti, drugemu se je pa same žalosti zmešala pamet.

Telefonska in brzojavna poročila.

Metlika, 20. aprila. Bogoslovec Janko Bartel je danes umrl. Pogreb bo v soboto ob 9. uri dopoldne.

Gradeo, 20. aprila. Nemška večina deželnega zbora je odklonila odkazanje predloga za ustanovitev slovenske meščanske šole v St. Juriju odseku, akoravno imajo Nemoi 19 takih šol, Slovenci pa nobene ter samo blizu 100 slovenskih otrok obiskuje meščanske šole, nemških pa čez 2500. — Slovenski poslanci so razjarjeni zapustili dvorano.

Dunaj, 20. aprila. Poslanec knez Auer-sperg in tovariši so vložili nujni predlog, s katerim se naroča odseku za volilno preosnovno, naj čim preje predloži nov poslovni red. Predlog je bil vsprejet brez debate.

Dunaj, 20. aprila. Listi poročajo, da je dr. Lueger glede svoje avdijence pri papežu dejal: Človek bi mislil na prvi pogled, da ima zelo slabotnega človeka pred seboj. Toda ta vtis takoj izgine, ko papež spregovori z jasnim, močnim in razločnim glasom. Čuditi se je, odkod ta glas pri tako slabotnem telesu. Papež je Luegerja vsprejel zelo prijazno, pohvalil je Dunajčane, ki so se toliko zanimali zanj vedno, vzlasti v njegovi boleznini, ter v svojem razgovoru sploh pokazal, da je o avstrijskih razmerah posebno dobro poučen.

Solnograd, 20. aprila. Deželni zbor je brez debate vsprejel predlog posl. Haagena, po katerem se uvedo v kmečkih občinah direktne volitve in določijo volilni kraji vsi, ki imajo vsaj 300 prebivalcev. Volilna pravica se razširi na vse, ki plačujejo že jedno leto vsaj 4 gld. direktnega davka.

Brno, 20. aprila. Porotno sodišče je obsodilo na vislice 27letnega čevljarja Zavratka, ker je 20. februarija letos zavratno umoril in oropal brnskega urarja Podražila. Zločinec je tajil dejanje do zadnjega.

Budimpešta, 20. aprila. V včerajšnji seji poslanske zbornice je ministerski predsednik Szell zagovarjal vladno politiko napram opozicijskemu ministrom ter mej drugim naglašal, da ne mara spreminjati cerkveno-političnih zakonov, ker zastopa vladno liberalizma. Izjavil je konečno, da se sicer lahko zmoti, da pa nikoli ne bo odstopil od svojega progama niti na desno, niti na levo.

Pariz, 20. aprila. V kuloarjih kasacijskega sodišča je včeraj krožila vest, da sodišče dovrši svoje delo še tekom tega meseca.

Madrid, 20. aprila. Iz Manile poročajo, da je neki španski ujetnik ušel iz vstaškega tabora, in ki sedaj poroča, da imajo vstaši 50.000 pušk, 200 topov in veliko množino streljiva.

Newyork, 20. aprila. Iz Buenos-Ayresa poročajo, da je potres porušil vasi Vinchina in Jaquel v argentinski pokrajini. Več prebivalcev je ubitih.

Tuji.

17. aprila.

Pri **Mališu**: Fraisse iz Trsta. — Fuchs iz Budimpešte. — Wilfan iz Pulja. — Kral, Schlesinger, Kuhn, Hohenberg, Sternfeld, Bierenz, Valentin, Berger, Strasser, Kopf z Dunaja.

Pri **Lloyd**: Merzar iz Pazna. — Kregar iz Javorja. — Val iz Ilir. Biatrice. — Pauser iz Dolenje Vasi. — Schwartz z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
19	9. zvečer	732,5	10,8	sl. jug	del. jasno	
20	7. jutraj 2. popol.	731,2 730,8	9,6 16,3	sl. svzh. sr. jzah.	del. jasno pol oblač.	4,8

Srednja včerajšnja temperatura 10,8°, normale: 10,4°.

Službo gospodinje (oskrbnice)

Želi nastopiti inteligentna, mlada, samska oskrbnikova vdova v kakem župnišču ali pri kakem starejšem krščanskem gospodu. Odkljuje se po prikupljivi zunanosti, je pridna, izvrstna kuharica in popolno vešča češkega in nemškega jezika ter v vodstvu večjega gospodinjstva praktično izurjena. Laskava priporočila so na razpolago. — Več pov. gospa **B. Rous**, gozdarjeva soproga v Pragi, Vinohradi, Palackega cesta 63, na Češkem.

387 1-1

†

Tauzherjeva trgovina z lesom naznanja s tem uljudno, da je nje dolgoletni prijatelj in svetovalc, gospod

Gregor Terdina
poslovođja

po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere, danes zjutraj ob 3. uri mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nenadomestljivega pokojnika pojde jutri, v petek, ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 35. Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Ljubljana, dné 20. aprila 1899.

384 1-1

†

Bogu vsemogočnemu je dopadlo velečastitega gospoda

Jožefa Sterbenca
duhovnika v pokoju, jublanta

danes ob 6. uri zjutraj po kratki bolezni, maziljenega s sv. poslednjim oljem, v 84. letu starosti, poklicati k Sebi.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dné 21. aprila, ob 1/2 6. uri popoldne iz hiše žalosti v Rožnih ulicah št. 17 k sv. Krištofu, kjer se truplo položi k večnemu počitku.

Prijubljenega pokojnika priporočamo vsem prijateljem in znancem v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dné 20. aprila 1899.

Šentjakobska duhovščina.
Namesto vsakega drugega obvestila.

Največjo izbero
elegantnih
(338-12-4)

solnčnikov

priporočā
po najnižjih cenah

L. Mikusch
Mestni trg št. 15 v Ljubljani.

386 1-1

†

Podpisani naznanja s tem žalostno vest da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo, njegovega ljubega, srčnodobrega varuha, gospoda

Gregorja Terdino
poslovođjo

po kratki bolezni, v 59. letu njegove dobe, previdnega s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob 3. uri zjutraj poklicati v boljšo večnost.

Pogreb dragega pokojnika se vrši jutri, v petek, ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 35. Svete zadušne maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Ljubljana, dné 20. aprila 1899.

ml. Karol Tauzher.

SLOVENCI,
pristopajte k
„Naši straži“!

388 1-1

†

Vsegamogočni Bog je v Svoji previdnosti poklical k Sebi danes 20. aprila po dolgi, mučni bolezni našega ljubljenelega, nepozabnega tovariša in součenca, gospoda

Ivana Bartel-a
bogoslavca IV. leta

večkrat previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 23. letu njegove dobe.

Pogreb predrazega pokojnika bo v soboto, 22. t. m., ob 9. uri dopoldne v Semiču.

Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin!

V Ljubljani, dné 20. aprila 1899.

Ljubljanski bogoslovci.

Barve, s katerimi more vsakdo barvati razno blago: sukno, platno, volneno blago, svilo, zastore itd. ima v raznih vzorcih v zalogi tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 12 11-2

382 3-1

Razglas.

Vsled sklepa c. kr. deželne sodnije v Ljubljani z dné 31. marca 1899, opr. št. N c III 348/99 | 1, se bodo „Zavodu meščanske vojašnice v Ljubljani“ lastna zemljišča vlož. št. 17 in 219 katastralne občine Trnovo pri prostovoljni, na 27. aprila 1899 ob 10. uri dopoldne na licu mesta določeni

javni dražbi

za ceno 20.000 gld. in 250 gld. izklicala in onemu, ki bode največ ponudil, v last oddala.

Dražbeni pogoji izloženi so v pisarni podpisanega sodnega komisarja v občni pregled.

Dr. Fran Vok,
c. kr. notar kot sodni komisar.

Najnovejše in najboljše

klobuke

za gospode in dečke 272 13-9

izdelke prvih avstrijskih, nemških, italijanskih in angleških tovarn

priporočā v največji izberi in po najnižjih cenah velespoštovanjem

C. J. HAMANN,
Mestni trg št. 8.

Zaloga klobukov

c. kr. privilegov. tovarn za klobuke

W. Ch. Pless, Dunaj, in Jos. Pichler, Gradec.

Klobuki se izdelujejo natančno po označeni meri in obliki in se prevzemajo tudi stari klobuki v barvanje in oblikovanje.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné do dné po 4 1/2%. Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dnó 20. aprila.		Dnó 19. aprila.		Kreditne srečke, 100 gld. 199 gld — kr.	
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 85 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 75 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. 172	—
Skupni državni dolg v srebru	100	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. 20	30
Avstrijska zlata renta 4%	120	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195	Rudolfove srečke, 10 gld.	28
Avstrijska kronska renta 4%	100	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98	Salmove srečke, 40 gld.	85
Ogerska zlata renta 4%	119	Tisine srečke 4%	138	St. Genóis srečke, 40 gld.	84
Ogerska kronska renta 4%	97	Dunavske vravnave srečke 5%	129	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	920	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108	Ljubljanske srečke	24
Kreditne delnice, 160 gld.	355	Posojilo goriškega mesta	112	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151
London vista	120	4% kranjsko deželno posojilo	98	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3360	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	456
20 mark	11	Prijoritne obveznice državne železnice	217	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	56
20 frankov (napoleonodor)	9	južne železnice 3%	178	Splošna avstrijska stavbinska družba	108
Italijanski bankovci	44	južne železnice 5%	124	Montanska družba avstr. plan.	242
C. kr. cekini	5	dolenjskih železnic 4%	99	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	192
				Papirnih rubljev 100	127

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Monjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih; lavnic.